

**Ecologisch onderzoek
Boomgaard
Dijckerwaal fase 3
te 's-Gravenzande**

**Opdrachtgever
Konijnenburg groep
te Baarle Nassau**

Milieu consultancy
Watermanagement
Ruimtelijke ordening

Milieu consultancy
Watermanagement
Ruimtelijke ordening

**Ecologisch onderzoek
Boomgaard
Dijckerwaal fase 3
te 's-Gravenzande**

■
Aqua-Terra Nova BV

Zuidweg 79
2671 MP Naaldwijk
telefoon 0174 - 625246
fax 0174 - 629744
www.aquaterranova.nl

**Opdrachtgever
Konijnenburg groep
te Baarle Nassau**

Datum: 24 juli 2017
Rapportnr: 216113/AQT 303 FF/JM/TJ
Status: definitieve rapportage

COLOFON

Titel : **Ecologisch onderzoek Boomgaard Dijkkerwaal fase 3 te 's-Gravenzande**

Opdrachtgever : **Konijnenburg Groep te Baarle Nassau**
Contactpersoon : dhr. N. Brouwers

Projectteam

Projectmanager : dhr. ing. A.P. Wubben
Auteur : mw. ing. J. Marchal, mw. J.M.A. de Jonge MSc
Veldwerk : mw. ing. J. Marchal, mw ing. T. Schelling,
mw ing. M. Langstraat & mw. J.M.A.de Jonge MSc
Kwaliteitsborging : mw. ing. M. Langstraat.

Projectnummer : **216113**

Aqua-Terra Nova is lid van het Netwerk Groene Bureaus, de branche organisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging van groene adviesbureaus.

Datum vrijgave	Status	Vrijgave auteur	Goedkeuring kwaliteitsborger
24 juli 2017	definitief		

© 2017 Aqua-Terra Nova B.V.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Doelstelling	5
1.3	Leeswijzer	5
1.4	Verantwoording	5
2	WERKWIJZE	6
2.1	Inleiding	6
2.2	Projectbeschrijving	6
2.3	Wettelijk kader Wet Natuurbescherming	6
2.4	Inventarisatie rugstreepad	6
2.5	Effectbeoordeling en toetsing	6
2.6	Nieuwe Wet Natuurbescherming	7
3	PROJECT	8
3.1	Ligging plangebied	8
3.2	Bestaande situatie	8
3.3	Beoogde situatie en activiteiten	8
4	RESULTATEN	9
4.1	Locatiebezoeken en achtergrondinformatie	9
4.2	Rugstreepad	9
4.3	Overige soorten	10
4.4	Functionaliteit plangebied	10
5	EFFECTBEOORDELING	11
5.1	Rugstreepadden	11
5.1.1	<i>Aanbevelingen</i>	11
5.2	Overige soorten	12
6	CONCLUSIES	13
6.1	Rugstreepadden	13
6.2	Overige soorten	13
7	BRONVERMELDING	14
BIJLAGE 1	WETTELIJK KADER	15
BIJLAGE 2	WAARGENOMEN SOORTEN	18

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Gemeente Westland is werkzaam aan een nieuw bestemmingsplan ten behoeve van een grootschalig woningbouwproject 'Het Nieuwe Water' ten oosten van de woonkern van 's-Gravenzande. Het woningbouwproject wordt in verschillende (deel)projecten uitgevoerd.

Het project Boomgaard is aangewezen als geschikte locatie voor uitbreiding van woningbouw. Het plangebied is onderdeel van Dijckerwaal fase 3 en gelegen ten oosten van de woonkern van 's-Gravenzande. Uit de Eco-effectscan⁽⁷⁾ is gebleken dat het plangebied geschikt leefgebied biedt voor rugstreeppadden. In het plangebied kunnen zowel verblijfplaatsen als voortplantingslocaties van rugstreeppadden aanwezig zijn. In dit kader is nader onderzoek naar rugstreeppadden uitgevoerd door Aqua-Terra Nova BV in opdracht van Konijnenburg Groep.

1.2 Doelstelling

Het onderzoek heeft ten doel om vast te stellen:

1. of rugstreeppadden in het plangebied aanwezig zijn;
2. wat de functionaliteit van het plangebied en omgeving is voor rugstreeppadden;
3. welke effecten het project heeft op de functionele leefomgeving van rugstreeppadden.

Vervolgens wordt aangegeven of mogelijke negatieve effecten van het project te vermijden, mitigeren, en/of te compenseren zijn en welke vervolgpcedure benodigd is.

1.3 Leeswijzer

In de inleiding worden de aanleiding en de doelstelling van het onderzoek beschreven. Hierna volgt hoofdstuk 2 met de werkwijze en in inleiding voor het plangebied in hoofdstuk 3. In hoofdstuk 4 komen de resultaten van de inventarisatie aan de orde. Dit leidt in hoofdstuk 5 tot een overzicht van de effecten en de te nemen maatregelen waarna deze kort wordt samengevat middels een conclusie in hoofdstuk 6. Hierna volgen de bronvermeldingen en de bijlagen met o.a. inventarisatiegegevens.

1.4 Verantwoording

Ecologisch medewerkers van Aqua-Terra Nova bv hebben ruime veldervaring in onderzoek naar rugstreeppadden hebben daartoe gerichte cursussen gevolgd.

Dit onderzoek geeft een zo volledig mogelijk beeld van aangetroffen aanwezige soorten en de effecten die het project op deze soorten kan hebben. Dit dient gezien te worden vanuit het perspectief dat het onderzoek gebaseerd is op een momentopname. De waarnemingen en conclusies sluiten niet uit dat de ecologie zich op het plangebied onvoorspelbaar ontwikkelt. Indien dit het geval is dient de initiatiefnemer hiertoe adequate maatregelen te treffen.

2 WERKWIJZE

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe de resultaten van de voorliggende rapportage tot stand zijn gekomen. Dit hoofdstuk dient tevens als onderbouwing van de conclusies. In het kort wordt weergegeven hoe de Wet Natuurbescherming in het project wordt geborgd.

2.2 Projectbeschrijving

Het project wordt beschreven aan de hand van de door de opdrachtgever verstrekte informatie. Hiertoe wordt de omvang en ligging van het plangebied beschreven in relatie tot groenstructuren in de omgeving, wordt de bestaande situatie geschetst en worden de beoogde activiteiten omschreven.

2.3 Wettelijk kader Wet Natuurbescherming

Voor een uitgebreide omschrijving van de wet- en regelgeving zie bijlage 1. In de Wet Natuurbescherming zijn beschermde soorten en gebieden aangewezen. Hierbij zijn soorten ingedeeld in 2 beschermingscategorieën (categorie 1 en 2). Categorie 1 betreffen de strikt beschermde soorten van de Europese Habitat- en vogelrichtlijn aangevuld met soorten van de Bern en Bonn conventies. De categorie 2 soorten betreffen de nationaal en provinciaal beschermde soorten. Categorie 2 bestaat voor een groot deel uit de kwetsbare rode lijst soorten. De beschermde gebieden bestaan uit de Europese aangewezen Natura 2000-gebieden, aangevuld met provinciaal aangewezen beschermde natuurgebieden.

De bescherming van soorten is met name gericht op instandhouding van populaties en verblijfplaatsen van individuen. Hierbij wordt het 'nee, tenzij'-principe gehanteerd. Handelingen in strijd met de verbodsbepalingen zijn per definitie verboden. Uitzonderingen voor overtreding van de verbodsbepalingen kunnen worden verleend middels vrijstellingen en ontheffingen. Tevens is de zorgplicht te allen tijde van kracht voor alle planten en dieren. Zie bijlage 1 voor de relevante verbodsbepalingen bij ruimtelijke inrichting en ontwikkelingen.

2.4 Inventarisatie rugstreeppad

Het onderzoek naar de aanwezigheid van de rugstreeppad is conform de 'Soortenstandaard Rugstreeppad'⁶ uitgevoerd. Er is onderzoek uitgevoerd naar voortplantingsgebied en overwinteringsgebieden. Er zijn in totaal vijf veldbezoeken uitgevoerd door ervaren veldmedewerkers tijdens relatief warme, windstille avonden en nachten (zie tabel 4.1). In de periode april t/m juli is ten behoeve van voortplantingsgebied gelet op kooractiviteit, voortplantingswater en aanwezigheid van eiersnoeren. In de periode eind september/ oktober is gelet op zichtwaarnemingen.

2.5 Effectbeoordeling en toetsing

Voor de aanwezige beschermde soorten worden de effecten van de voorgenomen handelingen beoordeeld en getoetst aan de verbodsbepalingen uit de Wet Natuurbescherming en de zorgplicht.

De toetsing is gericht op aantasting en verstoring van individuen, hun voortplantingsplaatsen en overige vaste rust- en verblijfplaatsen en hun functionele leefomgeving. De toetsing is afhankelijk van de kwetsbare periode waarin handelingen een effect kunnen hebben. Vervolgens wordt beoordeeld of aantasting van individuen, verblijfplaatsen en hun functionele leefomgeving een effect heeft op de gunstige staat van instandhouding van de regionale of landelijke populatie.

Per soortgroep worden de handelingen getoetst aan de verbodsbepalingen en de zorgplicht. Per beschermingscategorie worden hierbij verschillende toetsingskaders gehanteerd (zie tabel 2.1).

Tabel 2.1. Toetsingskader per beschermingscategorie

Categorie	Toetsingskader
Categorie 1 (Strikt beschermde soorten)	Effecten dienen te allen tijde voorkomen te worden. Indien effecten op soorten uit categorie 1 niet uitgesloten kunnen worden, dient de omvang van de mogelijke effecten inzichtelijk gemaakt te worden middels vervolgonderzoek.
Categorie 2 (Overige beschermde soorten)	Voor handelingen in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling geldt een vrijstelling voor overtreding van de verbodsbepalingen, mits de handelingen uitgevoerd worden conform een goedgekeurde gedragscode. Indien het niet mogelijk is om conform een gedragscode te werken, dan dient ontheffing aangevraagd te worden.
Alle planten en dieren	In het kader van de zorgplicht dienen schadelijke effecten zoveel als redelijkerwijs verwacht kan worden voorkomen te worden, beperkt te worden of ongedaan gemaakt te worden.

2.6 Nieuwe Wet Natuurbescherming

Per 1 januari 2017 is de nieuwe Wet Natuurbescherming in werking getreden. Deze wet voegt de voormalige Natuurbeschermingswet 1998, Boswet en de Flora- en faunawet samen. In deze nieuwe Wet Natuurbescherming hebben de provincies de rol van bevoegd gezag.

Naast de nationaal vastgestelde verordeningen zijn er tevens provinciale verordeningen opgesteld en kunnen soorten en gebieden op provinciaal niveau worden toegevoegd aan de lijst beschermde soorten (categorie 2). Hoewel deze lijsten en de verordeningen door de meeste provincies reeds (al dan niet in concept) bekend gemaakt zijn, zullen er in de loop van 2017 vermoedelijk nog wijzigingen plaats gaan vinden. Ook de te volgen procedures zijn op moment van schrijven nog niet door alle provincies bekend gemaakt.

3 PROJECT

3.1 Ligging plangebied

Het plangebied van project Boomgaard is gelegen ten westen van de Poelkade, tussen de kernen 's-Gravenzande en Naaldwijk in Gemeente Westland, provincie Zuid-Holland. Zie figuur 3.1 voor de ligging en bijlage 2 voor de begrenzing van het plangebied.

Figuur 3.1 Ligging en begrenzing plangebied Boomgaard

3.2 Bestaande situatie

Het plangebied heeft een oppervlakte van ca. 13,8 hectare. Aan de oostzijde wordt het gebied begrensd door de weg Poelkade met aan de zuidkant elke poldersloten. In het plangebied zijn woonerven, kassen open terreinen aanwezig.

Het plangebied vormt door aanwezige schuilmogelijkheden en kleine waterlopen geschikt leefgebied voor rugstreeppadden waardoor aanwezigheid van potentieel geschikte verblijfplaatsen van belang is geweest om voorliggend rugstreeppaddenonderzoek te adviseren.

3.3 Beoogde situatie en activiteiten

De activiteitenomschrijving is opgesteld aan de hand van plattegronden, ontwerptekeningen en de mondeling en schriftelijk door de opdrachtgever verstrekte informatie.

In het plangebied Boomgaard wordt woningbouw gerealiseerd. Bestaande kassen worden verwijderd en de grond wordt vergraven. Bestaande woningen blijven behouden. Welke werkzaamheden aan bestaande watergangen wordt gedaan is nog niet inzichtelijk.

Deze activiteiten vormen de basis van de toetsing aan de Wet Natuurbescherming.

4 RESULTATEN

4.1 Locatiebezoeken en achtergrondinformatie

In totaal zijn 2 locatiebezoeken in het najaar en 3 in het voorjaar gebracht. Zie tabel 4.1 voor de data en weersomstandigheden tijdens de locatiebezoeken.

Tabel 4.1 Logboek locatiebezoeken

Datum	Tijd	Soortgroep	Weersomstandigheden	Waarnemers
5 oktober 2016	21:00 – 22:15 uur	Rugstreeppad	Helder, droog, 13°C, 4 Bft	T. Schelling & J. Marchal
26 oktober 2016	18:15 - 19:45 uur	Rugstreeppad	Bewolkt, droog, 13°C, 3 Bft	T. Schelling & J. Marchal
17 mei 2017	23:15 - 23.45 uur	Rugstreeppad	Bewolkt, droog, 23°C, 0 Bft	M. Langstraat
16 juni 2017	02:39 - 03:30 uur	Rugstreeppad	Bewolkt, droog, 15°C, 2 Bft	T. Schelling & J.M.A de Jonge
6 juli 2017	00:15 - 01:00 uur	Rugstreeppad	Helder, droog, 15°C, 1 Bft	M. Langstraat & J.M.A de Jonge

Achtergrond informatie rugstreeppad

De rugstreeppad (*Bufo calamita*, zie afbeelding 1) kent drie soorten vaste rust- en verblijfplaatsen; voortplantingsplaatsen, zomer- en winterverblijfplaatsen. Vanaf eind oktober/november, afhankelijk van de weersomstandigheden, tot eind maart verblijft de rugstreeppad in een winterrust in de winterverblijfplaatsen. Deze bevinden zich op terreinen die vrij blijven van hoogwater, vorstvrij zijn en gelegen boven het grondwater. Er kan gebruik worden gemaakt van bestaande holen of gaten als muizenholen of tegels, pellets of materiaal als stapels banden.

Na de winterrust worden de zomerverblijfplaatsen opgezocht. De rugstreeppad betreft een pionier soort die wordt aangetrokken door braakliggende terreinen. Onder meer braakliggende bouwterreinen vormen een ideaal leefgebied voor de rugstreeppad. Vaak is er een goed vergraafbare bodem aanwezig en is er bouw materiaal om onder te schuilen. Regenplassen en sporen van zware voertuigen waar regenwater in is blijven staan, vormen ideaal voortplantingswater doordat het snel opwarmt en er geen vijanden aanwezig zijn. De rugstreeppad komt in Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen voor. De rugstreeppad betreft een pionier soort die tijdens de werkzaamheden braakliggende- en bouwterreinen als voortplantingsplaats in gebruik kan nemen. Met name leggen de juveniele afstanden tot 5 km af op zoek naar geschikt leefgebied. Daarbij worden geen vegetatiestructuren gevolgd maar verspreid de soort in willekeurige richtingen waardoor de rugstreeppad op veel plekken voorkomt, hetzij in geringe aantallen. Omdat het een strikt beschermde soort conform de Wet Natuurbescherming betreft zijn de dieren en hun nieuw verworven leefgebied beschermd.⁶

4.2 Rugstreeppad

Ten behoeve van winterverblijfplaatsen is in het najaar gezocht naar rugstreeppadden in het plangebied en schuilmogelijkheden die voor de winterperiode kunnen worden gebruikt. Waarnemingen van het veldonderzoek worden per seizoen weergegeven. Zie bijlage 2 voor de tabel met waarnemingen tijdens de onderzoeken.

Najaar

Tijdens het eerste najaars bezoek was de temperatuur gemiddeld en was een frisse wind aanwezig. Het plangebied is nauwkeurig onderzocht op aanwezigheid van winterverblijfplaatsen. Doordat de padden nog niet in winterrust zijn, kan activiteit van padden nabij schuilplaatsen worden waargenomen waardoor de rugstreeppadden eerder zichtbaar zijn. Er zijn tijdens het veldbezoek geen rugstreeppadden waargenomen. Onder aanwezig materiaal op en rondom woonerven zijn wel geschikte schuilmogelijkheden aanwezig. Ook zijn in het plangebied bestaande holen aanwezig van muizen. Het zuidelijk deel van het plangebied wordt al vergraven ten behoeve van een eerdere fase van het project. Hierbij is veel los zand aanwezig.

Het tweede veldbezoek is twee weken later uitgevoerd. Ook bij dit veldbezoek zijn geen rugstreeppadden waargenomen. Wel zijn bestaande muizenholen aangetroffen al werden deze niet gebruikt door padden.

Voorjaar

Tijdens het voorjaar is op warme avonden onderzocht of het plangebied wordt gebruikt als zomerverblijfplaats of voortplantingsplaats. Tijdens het eerste voorjaars veldbezoek in mei op een relatief warme voorjaars avond zijn geen rugstreepadden gehoord of waargenomen. In de aanwezige wateren zijn geen ei-snoeren van rugstreepadden aangetroffen. Onder aanwezig materiaal op en rondom woonerven en op de bouwlocaties zijn wel geschikte schuilmogelijkheden aanwezig.

Tijdens het tweede veldbezoek op 16 juni zijn geen rugstreepadden waargenomen. Hiernaast zijn er geen koren gehoord en zijn er geen eiersnoeren van padden aangetroffen. Binnen het plangebied zijn werkzaamheden gaande en is veel vergraven, hierbij zijn grote poelen ontstaan die geschikt leefgebied zijn voor de rugstreepad.

Ook tijdens het laatste veldbezoek in juli zijn geen rugstreepadden waargenomen of koren gehoord. De eerder waargenomen poelen in het plangebied zijn niet meer aanwezig. De grond ter plaatse is geëgaliseerd.

4.3 Overige soorten

Er zijn tijdens de veldbezoeken zijn algemene overige soorten als de poelkikker, bruine kikker, bastaard kikker en de gewone pad in de directe omgeving van het plangebied waargenomen. De meerkikker is niet waargenomen.

Ook is er een foeragerende gewone dwergvleermuis waargenomen.

4.4 Functionaliteit plangebied

Binnen het plangebied zijn geen verblijfplaatsen of voortplantingswateren van rugstreepadden aangetroffen. Wel zijn algemene amfibieën aanwezig en wordt het plangebied gebruikt als foerageergebied door de gewone dwergvleermuis. De werkzaamheden hebben geen negatief effect op het foerageergebied van de gewone dwergvleermuis.

Afbeelding 1 Rugstreepad *Bufo calamita*

5 EFFECTBEOORDELING

5.1 Rugstreepadden

Er zijn binnen de grenzen van het plangebied Boomgaard geen verblijfplaatsen van rugstreepadden aangetroffen. Binnen de begrenzing van het plangebied zijn geen voortplantingswateren aanwezig. In het plangebied, is geen kooractiviteit aangetroffen door middel van roepende rugstreepadden.

In het plangebied Boomgaard zijn geen voortplantingslocaties voor rugstreepadden aanwezig. Het plangebied kan functioneren als doortrekroute of tijdelijke schuilplaats, gezien er voortplantingswateren op enkele kilometers afstand aanwezig zijn en het plangebied midden in rugstreepad leefgebied staat. Bij de rugstreepad is de exacte locatie van de terrestrische rustplaatsen, evenals die van de verblijfplaatsen van de sub-adulte exemplaren, en de exacte bijbehorende functionele leefomgeving redelijkerwijs niet in beeld te brengen²⁰. Het aanvragen van een ontheffing voor het uitvoeren van de werkzaamheden in het kader van de Wet Natuurbescherming op basis van het onderzoek niet noodzakelijk.

De rugstreepad betreft echter een mobiele soort die gemakkelijk van verblijfplaats wisselt en juveniele padden trekken alle richtingen op opzoek naar geschikt leefgebied waar afstanden tot 5 km kunnen worden afgelegd. Bouwterreinen vormen vaak ideaal leefgebied voor rugstreepadden. Door het nemen van maatregelen kan worden voorkomen dat rugstreepadden zich vestigen in het plangebied voor of tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden.

5.1.1 Aanbevelingen

Tijdens het veldonderzoek in het najaar van 2016 en voorjaar/ zomer van 2017 zijn geen verblijfplaatsen of voortplantingslocaties van rugstreepadden aangetroffen.

Bouwterreinen zijn een aantrekkelijk habitat voor rugstreepadden en het plangebied is gelegen in leefgebied van de rugstreepad.

Om vestiging van rugstreepadden op het bouwterrein tijdens de werkzaamheden te voorkomen kunnen de volgende maatregelen genomen worden.

Doordat in natuurgebieden de dynamiek vaak ontbreekt is het voorkomen van de rugstreepad in Nederland sterk afhankelijk van menselijke ingrepen. Bouwterreinen bijvoorbeeld vormen ideaal leefgebied. De soort wisselt ook gemakkelijk van verblijfplaats. Is de soort eenmaal gevestigd in het plangebied, is het niet toegestaan de dieren te verstoren. Ook niet als deze zich tijdens de uitvoering van de werkzaamheden vestigen in het plangebied. Dit wegens de strikt beschermde status van de rugstreepad. Op bouwterreinen is vaak een goed vergraafbare bodem aanwezig, schuilplaatsen onder bouw materiaal, en regenplassen van sporen van zwaar materiaal. In deze ondiepe plassen warmt het water snel op en is er geen concurrentie aanwezig van andere amfibieën of waterinsecten waardoor deze zeer geschikt voortplantingswater vormen.

Aanbevolen wordt om de volgende maatregelen te treffen om vestiging van de rugstreepad in het plangebied tijdens de werkzaamheden te voorkomen:

- voorkomen dat er (tijdelijke) grond- en/of zanddepots en takkenbossen ontstaan op het werkterrein die als respectievelijk voortplantingshabitat of functioneel leefgebied van rugstreepad kunnen functioneren;
- indien niet voorkomen kan worden dat grond- en/of zanddepots meer dan 4 weken blijven liggen, dienen deze grond- en/of zanddepots direct na afwerking afgedekt te worden met landbouwplastic of aan de onderzijde een goed afsluitend zeildoek, of;
- plaats padden werende schermen, bijvoorbeeld van glad landbouwplastic rond het werkterrein of rond de zand- of grondbulten. Zorg dat de schermen 10 centimeter in de grond steken en 50 centimeter boven de grond. Controleer regelmatig op scheuren, kieren en overhangende vegetatie;
- voorkom de vorming van ondiepe plassen op het werkterrein;
- pas de maatregelen toe tijdens de gehele periode van de werkzaamheden, met name is extra aandacht vereist op aanwezig padden in de periode maart t/m oktober.

Mochten ondanks de maatregelen rugstreepadden worden gesignaleerd op het werkterrein, schakel dan zo spoedig mogelijk de hulp in van een ecologisch deskundige. Zij mogen binnen korte tijd de dieren verplaatsten naar geschikt habitat direct buiten het werkterrein om ze te beschermen tegen nadelige effecten. Gezien de dieren niet worden verontrust, gedood of buiten hun natuurlijke habitat worden geplaatst is hiervoor geen ontheffing nodig van de Wet

Natuurbescherming. Eenmaal gevestigd mogen de dieren conform de wet niet zonder toestemming (onthefing) van Rijksdienst voor Ondernemend Nederland worden verwijderd.

5.2 Overige soorten

Er zijn tijdens de veldbezoeken zijn algemene overige soorten als de poelkikker, bruine kikker, bastaard kikker en de gewone pad in de directe omgeving van het plangebied waargenomen. Voor deze soorten geldt een vrijstelling op de Wet Natuurbescherming (artikel 3.10, eerste lid, van de wet, gelden niet bij de uitvoering van handelingen in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden.) de zorgplicht blijft wel ten aller tijde in werking. De meerkikker is niet waargenomen.

Er is een foeragerende gewone dwergvleermuis waargenomen. Deze soort valt onder de strikt beschermde categorie 1 van de Wet Natuurbescherming. De werkzaamheden hebben geen negatief effect op het foerageergebied van de gewone dwergvleermuis, waardoor geen vervolgstappen noodzakelijk zijn. De werkzaamheden kunnen zonder verder onderzoek of vervolgacties uitgevoerd worden.

6 CONCLUSIES

6.1 Rugstreepadden

In het plangebied Boomgaard zijn geen verblijfplaatsen of voortplantingsplaatsen van rugstreepadden aangetroffen. Ook zijn in de directe omgeving van het plangebied, geen roepende rugstreepadden gehoord tijdens de voortplantingsperiode in het voorjaar. Dit houdt in dat er geen geschikte voortplantingswateren aanwezig zijn.

Doordat het plangebied Boomgaard geen voortplantingsfunctie vervult voor rugstreepadden zijn er in het voorjaar, zomer en najaar geen rugstreepadden aangetroffen in het plangebied. Het aanvragen van een ontheffing voor het uitvoeren van de werkzaamheden in het kader van de Wet Natuurbescherming op basis van het onderzoek niet noodzakelijk.

De rugstreepad betreft echter een mobiele soort die gemakkelijk van verblijfplaats wisselt en juveniele padden trekken alle richtingen op opzoek naar geschikt leefgebied. Bouwterreinen vormen vaak ideaal leefgebied voor rugstreepadden. Is de soort eenmaal gevestigd in het plangebied, is het niet toegestaan de dieren te verstoren. Ook niet als deze zich tijdens de uitvoering van de werkzaamheden vestigen. Dit wegens de strikt beschermde status van de rugstreepad. Door het nemen van maatregelen kan worden voorkomen dat rugstreepadden zich vestigen in het plangebied voor of tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden (§5.1.1).

6.2 Overige soorten

Voor de aangetroffen overige soorten als de bastaard kikker, bruine kikker, poelkikker en de gewone pad blijft de zorgplicht ter aller tijde in werking.

Er worden geen negatieve effecten verwacht op het foerageergebied van de gewone dwergvleermuis binnen het plangebied. De werkzaamheden kunnen zonder verder onderzoek of vervolgacties uitgevoerd worden.

Voor het verwijderen van verblijfplaatsen en het verwonden van de potentieel aanwezige algemene soorten geldt een vrijstelling. In het kader van de zorgplicht wordt geacht om te allen tijde een vluchtweg voor dieren te behouden bij het uitvoeren van de werkzaamheden.

7 BRONVERMELDING

Algemene natuur- en beleidsinformatie

1. *Wet Natuurbescherming*, Ministerie van Economische zaken, Den Haag, 2016.
2. *Houdende regels ter uitvoering van de Wet natuurbescherming en het Besluit natuurbescherming (Regeling natuurbescherming)*, Staatssecretaris van Economische Zaken, Den Haag, 16 oktober 2016.
3. *Vergunningverlening Natura-2000*, Omgevingsdienst Haaglanden (provincie Zuid-Holland), 2016.
4. *Ontheffingverlening soorten*, Omgevingsdienst Haaglanden (provincie Zuid-Holland), 2016.
5. *Melding en ontheffingverlening houtopstanden*, Omgevingsdienst Haaglanden (provincie Zuid-Holland), 2016.

Algemene verspreidingsgegevens en verspreidingsatlassen

6. 'Soortenstandaard Rugstreeppad versie 1.1. Dienst Landelijk Gebied, Ministerie van EL&I. December 2011.
7. 'Protocol vleermuizen', Vakberaad vleermuizen, Netwerk Groene Bureaus, 24 januari 2012.
8. *Met vleermuizen overweg*, Limpens et al., 2004. Uitgave Dienst Weg- en Waterbouwkunde, Delft, de Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming.
9. www.ravon.nl
10. 'Werkatlas verspreiding zoogdieren in Zuid-Holland 2000-2008', K. Mostert en J. Willemsen, Stichting Zoogdierwerkgroep Zuid-Holland, Delft, december 2008.
11. www.zoogdiervereniging.nl
12. www.sovon.nl
13. www.anemoon.nl
14. www.pzh.nl: informatie over de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur – Natuurnetwerk Nederland
15. *Interactieve atlas Natura 2000*, Provincie Zuid-Holland, 2017.
16. *Interactieve atlas Natuurnetwerk Nederland*, Provincie Zuid-Holland, 2017.
17. *Spelregels EHS, Beleidskader voor compensatiebeginsel, NNN-Saldobenadering en herbegrenzen NNN, een gezamenlijke uitwerking van rijk en provincies*, Ministeries van LNV en VROM en de provincies
18. <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit/inhoud/nieuwe-natuurwet>
19. *Eco-effectscan Boomgaard te 's-Gravenzande*, 5 augustus 2016. Aqua-Terra Nova BV, Naaldwijk. 216113/AQT 301 FF/TS.
20. <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-017-Kennisdocument-Rugstreeppad-1.0.pdf>

BIJLAGE 1 WETTELIJK KADER

Per 1 januari 2017 is de nieuwe Wet Natuurbescherming van kracht gegaan. Deze wet voegt de huidige Natuurbeschermingswet 1998, Boswet en de Flora- en faunawet samen.

De belangrijkste doelen van de Wet Natuurbescherming betreffen de bescherming van de biodiversiteit in Nederland, de decentralisatie van de verantwoordelijkheden en een vereenvoudiging van de regels.

De grootste veranderingen met de komst van de Wet Natuurbescherming ten opzichte van de oude natuurwetgeving betreffen:

- alle verantwoordelijkheden en bevoegdheden komen bij de provincies te liggen;
- er komt één rechtsdocument waar zowel vergunning als ontheffing (soorten, gebieden en kap van houtopstanden) wordt verleend;
- Bij de vergunningaanvraag mag aangehaakt worden bij de Omgevingsvergunning, maar dit is niet verplicht.

Soortbescherming

Het doel van de Wet Natuurbescherming is het in stand houden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. Ingevolge het 'nee, tenzij principe' zijn handelingen in strijd met de Wet Natuurbescherming per definitie verboden. De verboden handelingen zijn opgenomen in de verbodsbepalingen:

Artikel 3.1 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn.

Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren te verstoren, nesten van vogels weg te nemen of eieren te rapen en deze onder zich te hebben.

Artikel 3.5 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn.

Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden, te vangen, te verstoren, eieren van dieren te rapen of opzettelijk vernielen, voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of vernielen of planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of vernielen.

Artikel 3.10 Beschermingsregime andere soorten

Onverminderd artikel 3.5 is het verboden: in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen, de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Vogels

Van alle inheemse vogelsoorten zijn de nesten gedurende het broeden beschermd. De meeste vogels broeden in de periode 15 maart t/m 15 juli. Voor het verstoren van broedende vogels wordt in principe geen ontheffing verleend, omdat de verstoring eenvoudig voorkomen kan worden door de activiteiten buiten het broedseizoen uit te voeren. Van ca. 15 vogelsoorten zijn de nesten jaarrond beschermd. Deze vogelsoorten zijn in vier categorieën ingedeeld⁽⁸⁾:

- Cat 1 betreft vogelsoorten die het nest jaarrond gebruiken als vaste verblijfplaats,
- Cat 2 betreft koloniebroeders die elk broedseizoen terugkeren naar dezelfde nestlocatie en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop,
- Cat 3 betreft overige vogelsoorten die elk broedseizoen terugkeren naar dezelfde nestlocatie en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop,
- Cat 4 betreft vogelsoorten die elk broedseizoen terugkeren naar dezelfde nestlocatie en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn om een nest te bouwen.

Tot slot zijn de nesten van enkele vogelsoorten (uit Cat 5) alleen jaarrond beschermd indien zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen, bijvoorbeeld als in de omgeving van een plangebied geen of onvoldoende alternatieve geschikte nestplaatsen aangeboden worden.

Voor beschadiging of vernietiging van jaarrond beschermde vogelnesten kan alleen ontheffing worden verleend, indien het project een belang uit de Vogelrichtlijn dient.

Zorgplicht

Onder de Wet natuurbescherming geldt, net als onder de Flora- en faunawet, een zorgplicht voor alle in het wild levende dieren. De zorgplicht houdt in dat u werkzaamheden, die nadelig kunnen zijn voor dieren en planten, in redelijkheid zo veel mogelijk nalaat of maatregelen neemt om onnodige schade aan dieren en planten te voorkomen.

Gebiedsbescherming

Handelingen binnen de beschermde gebieden (Natura 2000-gebieden) worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Handelingen of activiteiten binnen én buiten beschermde natuurgebieden die schadelijk kunnen zijn voor de doelstellingen van het gebied zijn verboden, tenzij de minister van EL&I of de provincie een vergunning heeft verleend. Hierbij wordt het 'Nee, tenzij' principe gebruikt en dient rekening gehouden te worden met invloeden van buiten het beschermde natuurgebied, de zogeheten 'externe werking'. Aanvullend dient rekening gehouden te worden met de cumulatie van effecten in relatie tot andere projecten of plannen.

Programmatische Aanpak Stikstof

Ook de op 1 juli 2015 van kracht gegane Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) blijft onveranderd van kracht met de ingang van de nieuwe Wet Natuurbescherming. De PAS is van kracht in 121 van de in Nederland 164 voorkomende Natura 2000-gebieden. Onder de PAS zijn alle activiteiten, evenementen en ruimtelijke ingrepen die een toename van meer dan 1 mol/ha/jaar stikstofdepositie binnen de begrenzing van 1 van de 121 Natura 2000-gebieden tot gevolg hebben vergunning plichtig en, indien de voorgestelde 'ontwikkelingsruimte' binnen gebied vergund is, wordt de maximaal toegestane stikstofdepositie verlaagd tot 0,05 mol/ha/jaar.

Ontheffing Wet Natuurbescherming

Voor overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming kan ontheffing aangevraagd worden. Voorwaarde voor het verkrijgen van een ontheffing is dat het project geen negatief effect heeft op de gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten én mits het project een bij wet genoemd belang dient. Voor soorten die aangewezen zijn in de Vogel- of Habitatrichtlijnen dient het project aanvullende belangen te dienen. De beschermde soorten zijn in twee categorieën met verschillende beschermingsniveaus opgenomen. Vogels vallen buiten deze indeling en worden in de paragraaf *vogels* besproken.

Voor algemeen voorkomende soorten geldt o.a. voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling, waardoor een ontheffing niet nodig is. Voor schaarse soorten (categorie 2) is een ontheffing niet nodig, mits gebruik gemaakt wordt van een gedragscode. Voor strikt beschermde soorten (categorie 1) zal bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing nodig zijn als negatieve effecten niet uitgesloten en voorkomen kunnen worden. Voor alle inheemse soorten geldt daarnaast de algemene Zorgplicht, waarin gesteld wordt dat schade aan alle planten en dieren, zoveel als redelijkerwijs verwacht kan worden, voorkomen dient te worden.

Natuurnetwerk Nederland

In de NNN worden natuurgebieden onderling tot een samenhangend netwerk verbonden, o.a. via ecologische verbindingzones. Dit netwerk bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten en natuurontwikkelingsgebieden;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer;
- robuuste verbindingen en grote wateren.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is in het Natuurbeleidsplan geïntroduceerd en het beleid is in de Nota Ruimte overgenomen. De juridische doorwerking van het rijksbeleid van de NNN wordt in de AMvB Ruimte, als onderdeel van de Wet Ruimtelijke Ordening, geborgd. De Provincie is verantwoordelijk voor de aanwijzing, begrenzing en de doelstelling van de NNN-gebieden in een verordening, in veel gevallen een natuurbeheerplan. De provinciale verordening bevat tevens regels voor bestemmingsplannen in de NNN.

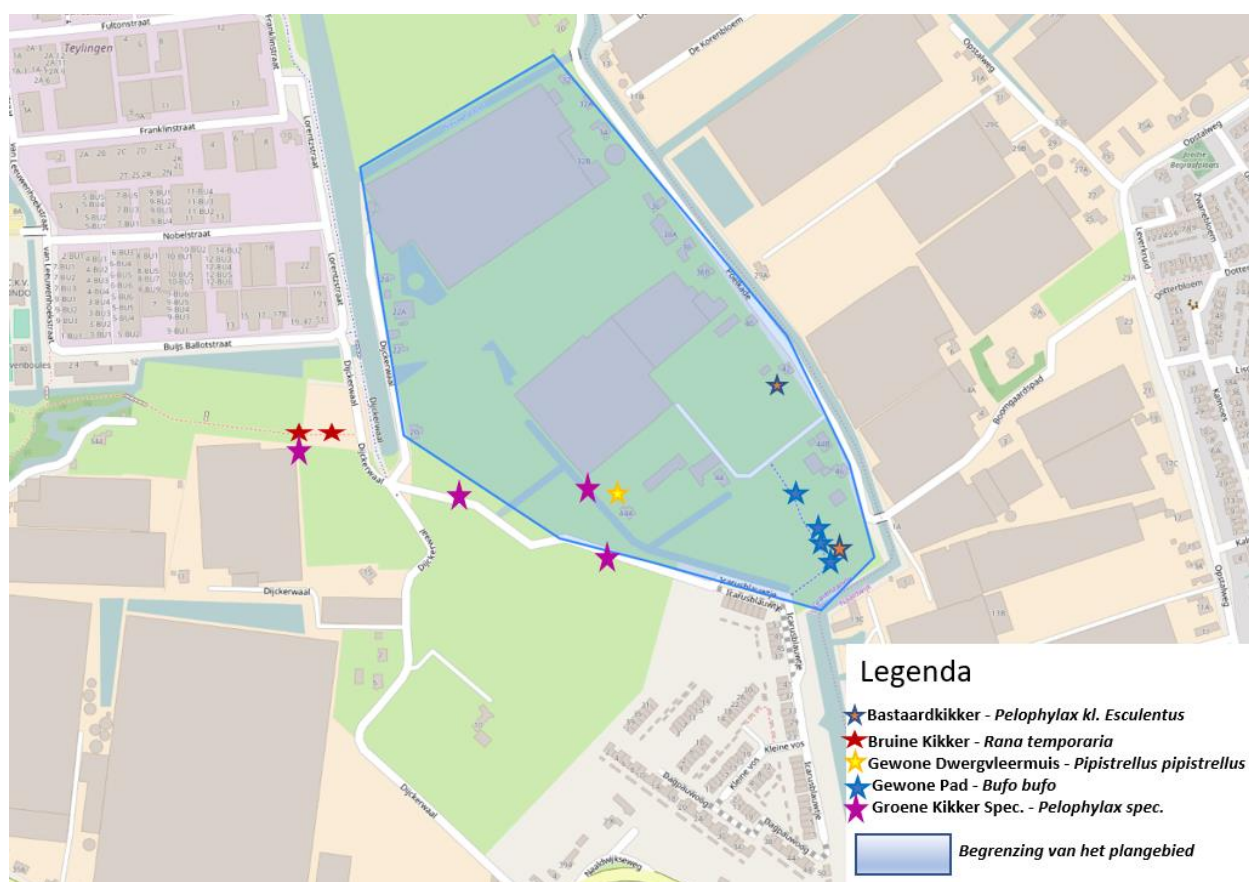
Dit betreft, conform de Spelregels NNN, een regeling over compensatie die er ten minste voor moet zorgen dat er geen netto verlies aan oppervlakte, samenhang of kwaliteit van het Natuurnetwerk Nederland optreedt en dat compensatie op de juiste wijze plaatsvindt. Tot slot zorgt de provinciale verordening ervoor dat de gemeente dit in de toelichting van het bestemmingsplan verantwoordt.

Voor de NNN geldt het 'nee, tenzij'-principe: nieuwe activiteiten die de wezenlijke kenmerken en waarden van het natuurnetwerk significant aantasten zijn verboden, tenzij sprake is van groot openbaar belang, er geen andere mogelijkheden voor realisatie zijn en de negatieve gevolgen niet significant zijn.

BIJLAGE 2 WAARGENOMEN SOORTEN

Datum	aantal	activiteit	naam ▲
06-07-2017 00:54	5	roepend	Bastaardkikker
06-07-2017 00:29	2	aanwezig	Bastaardkikker
17-05-2017 23:33	2	roepend	Bruine Kikker
17-05-2017 23:34	5 geschat aantal	roepend	Bruine Kikker
17-05-2017 23:24	1	foeragerend	Gewone Dwergvleermuis
16-06-2017 02:45	1	onbekend	Gewone Pad
06-07-2017 00:29	1	aanwezig	Gewone Pad
06-07-2017 00:30	2	aanwezig	Gewone Pad
06-07-2017 00:51	1	aanwezig	Gewone Pad
17-05-2017 23:22	1	roepend	Groene Kikker Spec.
17-05-2017 23:30	3	roepend	Groene Kikker Spec.
17-05-2017 23:35	5 geschat aantal	roepend	Groene Kikker Spec.
17-05-2017 23:25	3 geschat aantal	roepend	Groene Kikker Spec.

Tabel 1 Waargenomen soorten. De Groene kikker Spec. Betreft de poelkikker of bastaardkikker.

Figuur 1 Kaart van het plangebied met de waargenomen soorten.